

KRÁŇSKO

země rozkošných alpských jezer (Bledské, Belapečské, Bochyňské atd.) a velkolepých vodopádů (Peričnik, Savica, Vintgar a j.) —

země nádhery alp Julských, Kamnicko-Saviňských, Karavanek a malebných horských údolí, protékajících bystřinami —

země krápníkové báje podzemních jeskyň (Postojenské, Malootocké a j.).

Letní sídla: Bled, Bochyňská Bistřice, Begunje, Dovje, Kamnik, Kráň, Kráňská Gora, Škofja Loka, Toplice a j. v.

Deželna zveza za pospeševanje prometa tujcev na Kranjskem

(Zemský svaz pro povzbuzení návštěvy cizinců v Kráňsku) —
— podává bezplatně informace o cestování a ubytování v Kráňsku. —

KANCELÁŘ:

Lublaň (Ljubljana) Miklošičova cesta 10, nádvoří hotelu Lloyd, naproti hotelu Union.

Úřední hodiny: od 3 do 5 odpo. —
Dopisuje se česky.

Frant. Skumavc, lidově Šmerc,

horský vůdce pro Julské Alpy a Karavanky,

doporučuje

— výletníkům a turistům —

svůj nejlépe upravený

hostinec v Mojstraně u Dovje.

Výborná jídla i nápoje. — 12 pokojů s jedním nebo dvěma ložema.

Důležité na cestu.

Přesné kapesní hodinky remont. s budíčkem, zvukového zvonkového hlasu. — Pedometry. — Přesné hodinky »Ordre« antimagnetické. Cenník zašle

OTOKAR ŠTASTNÝ,

Praha, Celetná ulice, u pražské brány.

Tiskem »Unie« v Praze. — Nákladem českého odboru slov. alp. družstva.

ALPSKÝ VĚSTNÍK

— ORGÁN —

ČESKÉHO ODBORU SLOVINSKÉHO ALPSKÉHO DRUŽSTVA

ALPSKÝ VĚSTNÍK vychází prvního dne každého měsíce, vyjímajíc červen, červenec, srpen, září, a zasílá se členům českého odboru slov. alpského družstva zdarma. — Předplatné na rok 3 K, pro členy klubů turistických 2 K. — Věstník vydává český odbor slov. alpského družstva řízením Dra. Bohuslava Franty na Smíchově, Ferdinandovo nábřeží č. 12. — Dopisy týkající se administrace Alpského Věstníku budíž adresovány: Praha-III., Kampa 513. — Zakládající členové odboru platí 60 korun jednou pro vždy. Skuteční členové platí ročně 6 korun (první rok kromě toho 2 koruny zápisného). Příspěvky zasílají se českému odboru v Praze 1947-II.

ČÍSLO 5.

ÚNOR 1909.

ROČNÍK XI.

Krniční Turm.

Dr. Jiří Čermák.

(Dokonč.)

Nejprve pronikám do vlhkých temnot pod balvan, netají-li se tam někde nepatrný průchod, jímž bychom se mohli protáhnouti do pokračování komína. Pátrání to je bezvýsledno, balvan přiléhá znamenitě. Unikám ven do stěny z nehostinné skryše, kde s těžkopádnou pravidelností dopadají chladné krůpěje, bez ohledu kam, a nepříjemně studí za krkem a v rukávech. Stěny komínu zde nejsou vábné, ale přece skála jich je suchá a pevnější. Nepatrné výstupky umožňují postup v levo; lnu k nim a posouvám se zvolna, nejprv horizontálně, z dosahu balvanu. Pak zvolna ubýválo metru za metrem — až 15 m lana nestačilo. Přítel, vězící ještě v hlubinách komínu, nastavil je druhým lanem, o délce 30 m.

Brzy byl jsem ve výši horní části balvanu a opatrně vracím se zas do nitra komína. Dobře, že jsme lano nastavili: na horní ploše obrovského balvanu spočívá jiný, o něco menší, tak, že neponěchává téměř ani místo, kde bych se mohl řádně postavit. Musím pokračovati v cestě dále komínem, až získal jsem mezi několika velkými kameny ve dnu skalní těsniny příhodný prostor. Usedám k oddechu, a hlava za mnou postupuje. Abychom byli v poměrech ještě spleťtějších, uvázl kdesi uzel, spojující obě lana, a následkem toho musí přítel za mnou lézt i ne plně zabezpečen, nýbrž pouze drže se lana, a kde nelze jinak, šplhati přímo po laně samém. V místě nehody uzel vyprostil, vyčkal, až jsem lano napjal, a pak už lezl za normálních poměrů.

Nad námi střímí spádový, těsný žleb zvětralých skal, místy zelení porostlých; horní to část velkého komínu. Nad jeho koncem chvěje se v lehkém větříku několik větví kosodřevin a jimi prosvítá zářící, jasně modrá obloha. Kvapně pokračujeme v cestě, abychom již co nejdříve zvěděli jistotu, zda je to již hřeben. Užívaje všech čtyř vzpírám se strmým skalním koutem rychle vpřed, bez oddechu, neboť ve vratkých, zvětralých stěnách není místo, kde by mohl lezec stanouti k řádnému pohovu. Dlouhé lano se zase rozvíjí víc a více. Konečně zachytil jsem

se drobné větve kosodřevin a vyšvihl se nahoru, na sedlo. Jediný pohled stačil, abych zařval vítězný skřek dolů do hlubin, kde se právě hotovil druh k cestě za mnou. Brzy jsme oba pospolu, na uzoučkém sedélku mezi vrcholem Turmu a jakýmsi jeho pilířem, vysunutým proti Zajzerskému údolí. Na jedné straně šklebí se na nás jícen komínu, jímž jsme přišli, na druhé nálevkovitý jakýs kout, spodním koncem svým vybíhající do vzdušného neznáma; horní část koutu připíná se k vrcholu, jehož táhlý, rozeklaný hřbet jest již v bezprostřední blízkosti nad námi. Hojný porost kosodřevin jasně dokazuje, že na vrchol se již dostaneme bez obtíží.

Blažený pocit vítězství zaujal naše nitro. Ač během celého výstupu, těsně až pod toto místo, neměli jsme druh pro druh laskavého slova. přezdívkou a kletby přšely, a potřebné dorozumívání dalo se slovy, jež by se jistě i gramofon zdráhal opakovati — nyní rozplývali jsme se navzájem něžností, nazývali jsme se nejsladšími jmény, že by nikdo, kdo nás dříve poslouchal, nevěřil, že jsou tytéž osoby ti dva, kteří nyní svorně spolu odpočívají na úzkém prostoru, a ti dva, kteří ještě před chvílí tam při velkém balvanu si pro hloupost, pro uvážnuvší lano, tak bohopustě nadávali. A byl na nás jistě milý a pěkný pohled. Sotva půl kroku široké sedlo, na něm několik nizoučkových kosůvek; na větvích jejich seděli jsme my, kol nás a kosůvek omotáno bylo 45 m lana v malebném neladu, že jsme vyhlíželi jako pavouci; mezi námi tlumok, jehož obsah (boty, skoby, špek, chléb, čokoláda, lucerna, svíčky, sýr, sirky atd.) průběhem výstupu byl tak dokonale zamíchan, jak by toho nedocílil ani nejdokonalější karbaník.

Lovili jsme z chaosu potraviny, abychom se odměnili za přestálé strasti. Bohužel, jedna věc kalila nám přece poněkud náladu: úplný nedostatek všeho nápoje, který se nyní stával citelným při vzrůstajícím horku. To bylo také příčinou, proč neoddávali jsme se zde odpočinku po delší čas, než pokud bylo třeba k jídlu a spořádání lan.

Spojení 15metrovým lanem sledujeme nejprv okraj kosodřevinové houštiny až na protější stranu zmíněného kouta, a pak šlo to obtížně, ale jistě spleť hustých, nepoddajných, ale spolehlivých keříků k hřebeni. Několik kroků po úzkém hřebeni přivedlo nás na těsný vrchol.

Je poledne. Barometr udává tlak 591 mm při 26° C. Na vrcholu několik kamenů, srovnaných v malou kalamidu, neobsahuje již z předmětů, zanechaných zde námi r. 1905 (krom malého kousku staniolu) nic. Obnovuji starý zápis*) a zaznamenávám dnešní turu; nemajíce s sebou kalendáře, shodli jsme se svorně, že dnes je 12. VIII. 1908, a tak jsem i vepsal na navštivenku. Přijde-li kdo po nás na Krniční Turm, může bráti celý výstup silně v pochybnost, neboť snadno stanová, že 12. VIII. přšelo téměř po celý den, a my že jsme celý den prospali na Zajzerské chatě. Doufám však, že, dřív, než se to stane, nebude po naší visitce na vrcholu ani stopy, neboť kožené pouzdro svítilny, které Hlava v ná-

*) Který de facto neexistoval — srov. A. V. 1905/6. r. VIII. č. 2. (Několik tur ve Višské skupině. Krnica-Glava.)

valu velkomyslnosti zde zanechal na místě pamětní knihy, neodolá asi dlouho zubu času.

Velebné mlčení horské přírody nás objímalo. Němě, bez hnutí stáli vůkol šesti velikáni, jako by v poledním horku dřímali. Montáž zastřela si téměř jemnými obláčky, široký Viš se štihlým Naboisem chmuřili svoje čela a vrhali temné stíny do hluboké Zajzery.

Ostatek obzoru chvěl se rozehřátým vzduchem ve žhavé záři sluneční, celý ten široký polokruh Karnských a Julských Alp vystupoval směle ze zelených údolí, z pokryvky lesů a pastvin, a hrdě stavěl na odív svojí oslnivě svítící, obnaženou krásu. Přelétli jsme ještě jednou dychtivým zrakem zářící obzor, spokojeně ještě naposled pohlédli do snivé, hluboké Zajzery, pak opustili jsme vrchol a po několika krocích jsme u počátku „našeho“ (z r. 1905) komína, spadajícího k Dogni.

Upravujeme toalettu k sestupu. Úprava týká se pouze nositele tlumoku, tedy přítele Hlavy, a záleží v tom, že sekyrky, jež dříve upevněny na zádech, uvazuji mu pro sestup na lano as 1 m. dlouhé k pasu tak, aby je mohl před sebou posunovati, aniž by mu vadily v lezení.

Komín sestupu začíná nejprv strmou, zvětralou strží se sypkým dnem; strž brzy končí. Hlava hlásí první stupeň, ozdobený zaklíněným balvanem, a táže se, užijeme-li zde zlaňovací skoby. „Ještě ne — jen lez!“ zní odpověď. Za chvíli je dole a já za ním. Leze se zde pěkně, na vzdor strmosti a hladkosti stupně, neboť stěny, tvořící komín, sblíží se tak, že možno užiti metody vzpírání. Pokračujeme v cestě strmým, kamenitým dnem komínu. Balvan, zachycený mezi těsnými stěnami a nedopadlý ke dnu, podlézáme. Ze dna komínu jest imposantní výhled mezi jeho boky, dvěma hladkými, kolmými stěnami do Dogny, na hadovitě se vinoucí bystřinu, típytící se mezi bílými náplavy, jež na konci svém jsou překlenuty filigránským viaduktem. Komín je opět přerušen převislymi kameny. Lezeme jeden za druhým opatrně koutem mezi balvany a stěnou; cesta je příliš příkrá, místy musí mi šťastnější kamarád, jenž už je dole, raditi, kam s nohama, neboť pod sebe nevidím. Pod balvany skály mokvají, tu a tam dokonce kanou krůpěje. Namáháme se pomocí visetek a čepic nachytati trochu vody, abychom zahnali žízeň, jež nás trápí a v horku při tělesné námaze se cítí dvojnásob krutě. Ale nepatrné množství vody nelze zachytiti. Uchylujeme se z nouze k málo esthetickému, avšak také málo platnému prostředku: olizujeme mokrou skálu. Žízeň jsme neuhasili; sestupujeme žlabem dále. Po chvíli jsme zase nad strmým stupněm. Hluboko pod námi pokračuje mírněji skloněné dno komínu. Nejsem s to upamatovati se, jak jsme překonali toto místo před třemi lety; zdá se mi skoro nemožností, že jsme tudy přišli nahoru i dolů bez umělé pomoci. Hledám v štěrbinách balvanů skobu, pevně přesvědčen, že jsme se tehda, při návratu, spouštěli přes tento stupeň po laně. A když jsem nenašel po skobě ani nejmenší stopy, v domněnku, že během času zmizela, vyňal jsem novou skobu z tlumoku a zatloukl ji do skalní rozsedliny. Hlava sjíždí dolů po velkém laně, zabezpečení menším pro případ, že by skoba povolila; když tato „obtěžkácká zkouška“ odbyta, spouštím se za ním já sám. V brzkou sestupujeme

pohodlně dlouhým žlabem po balvanitém dnu jako po schodišti. Široká skalní plotna, uvízlá o něco výše mezi stěnami nade dnem, tvoří nám slavnobránu i dnes právě tak, jako před lety.

Pohodlný žleb končí náhle skokem. Mohutné balvany zavalily a zatarasily komín, zadržely nad sebou zvětralý materiál a vytvořily ve spodu svém jakýsi druh jeskyně. Zkoušíme oblézati stěnou v levo, ale zdá se, že by to šlo těžko bez zanechání skoby, a jedinou, jež nám ještě zbývá v tlumoku, šetříme pro horší případ. Bystřý zrak kamarádův odhalil mezi obrovskými balvany nevelký otvor. Snad se jím provlékneme do nitra jeskyně? Za pokus otázka ta stála. Dříve nežli se rozvinulo lano do konce, hlásí z temného otvoru druhovo volání, že pokus se zdařil. Vnořil jsem se do otvoru — ale protáhl jsem se jím teprve, když jsem odložil kabát — a dostal jsem se na jakési dno, patrně nižší partii balvanů. Otvorem mezi těmito spodnějšími, kde byl již větší průduch, provlékl jsem se do stěny jeskyně, a po té, ježto nebyla již vysoká, svezl jsem se do dna žlebu. Cesta vpřed byla zase na chvíli volná.

Žleb tísni se mezi dvě kolmé stěny — a náhle končí, jako vysunut do vzduchu. „Tu je stará skoba!“ oznamuje Hlava, který prvý přichází na okraj. Radostně spěchám ke starému svědku naší první tury a zkouším, mnoho-li časem utrpěl. Až na to, že zatím silně zrezavěla, zdá se skoba v zcela dobrém stavu a drží výborně. Užili jsme jí oba — Hlava zase jako pokusné zatížení, a já jako předmět odkázaný plně na její spolehlivost. Divil-li jsem se již výše, nyní, když jsem se vznášel kývavým pohybem ve vzduchu, spouštěje se zvolna do hlubiny as 10 m., bylo mi tím více nepochopitelné, jak mohli jsme podobné místo překonatí jednou také ve výstupu sami, bez umělé pomoci.

V blahém vědomí — dle starých vzpomínek — že zdoláním této překážky končí všechny obtíže, svinujeme velké zometrové lano a sestupujeme vesele dál. Zase skok — již poslední — zastavuje naše kroky. Mám jej ještě dobře v paměti; chci se mu vyhnout cestou, kterou jsme volili tenkrát ve výstupu. Jakže, touhle stěnou že jsme jej pohodlně obešli? Nevěřím; raději volíme zase sestup v pravo, úzkým žlebem, tísničím se pod překloučenou skalní stěnou. Sestup je přímý, jde hladce — až najednou jsme v koncích. Před léty jsme se odtud s nepatrnou pomocí lana přesmykli do hlavního žlebu pod závadné balvany. Kde? Letos marně hledám onoho místa. Všude aspoň 5–7 m kolmé vzdálenosti mezi mnou a žlebem. Zarážím poslední skobu — za tímto stupněm máme již vyhráno. — Hlava sjíždí po laně do hlubiny a já za ním. Pak už stačí jen několik kroků — a jsme z obrovského komína venku.

Svinujeme definitivně obě lana, obouváme kované boty a hledíme do sebe vnutiti trochu jídla, špeku s chlebem... Ale nechutná nám. Ta žízeň, příšerná žízeň! Odpolední slunce opírá se svými žhavými paprsky do bílých skal; ty rozežráty sálají teplo, že v závětví, v chráněném komínu je jako ve výhni. Jazyk se lepí k vyprahlému podlebí, každé slovo — lze-li slovem nazvat chraptivé zvuky, deroucí se těžce z úst — působí bolest. Všechny naše myšlenky vrcholí v jediné touze: mít trochu vody. Mechanicky nastupujeme další cestu strmou terassou, řídce porostlou temnou zelení kosůvek a zakrslých modřínů; jdeme jí

napříč k úzkému východu ze žhavého objetí této hory. Je to těsná cesta, a byl jsem velmi rád, že nemusili jsme se na štěstí zdržovati dlouhým hledáním. Římsa, zprvu as na půl kroku široká, pak stále užší, vede zde horizontálně ve strmé stěně, místy plně kolmé. Na dvou či třech místech se trati úplně, a tu třeba plně opatrnosti při závratných krocích na nepatrných výčnělech a nerovnostech stěny, pod níž těsně pod lezcem tají se v stínu hory šklebivý jícen divoké rokle, spadající k Dogně. Konečně i poslední obtížné kroky jsou za námi.

Vycházíme volně římsou ze stěny na nepatrné sedélko, dělicí Krniční Turm od jakéhos pilře, vysunutého do popředí, proti Dognskému údolí. Ani na této, ani na druhé straně sedla není ani stopy po sněhu. Jen vyprahlá, rozžhavená poušť balvanů... Obcházíme pod stěnami Turmu, stoupajíc k širokému sedlu Glavci těžkým, znaveným krokem. Už se ani pot z nás nelije, ač slunce chrlí stále žhavé proudy svého světla do našich zad; cítíme jen bolestné napětí kůže a zakoušíme pocity, jaké asi může mít poutník, zbloudilý v pustinách Saharských. Jako ironie připadá nám těžký, sraženými vodními parami přesycený mrak, jenž spočívá na Montáži a věští bouři.

Znavení vrháme se na sedle Glavci do hustého stínu klečová, necháváme si rozpálené tváře ovívatí lehkým vánkem, stoupajícím ze stinné Zajzery, a v zoufalství žvýkáme stébla trav, abychom získali aspoň trochu vlhka. Nepřijde-li voda k nám, musíme my k vodě — toť jisto. Na Rudním Vřihu, na hranicích je tak krásná studánka! Vzpomínka na ni vzpružila naše síly k novému napjetí. Kvapnými kroky stoupali jsme podél rozložitě Glavce pěknou pěšinkou prostřed hustých lesů kosodřevin až k místu, kde stezka dostupuje nejvyššího bodu a počíná klesati k údolí. Odtud řítíli jsme se nezadržitelně dolů jako dravá lavina, bez zastávky, bez oddechu, napínajíc zrak, brzo-li rozeznáme mezi stromy známou mýtinu s bílým kamenem, hranici rakousko-italskou. Po 7. h. večerní konečně trýzeň skončena. Padli jsme dychtivě ke studánce, prýstící pod pomezím kamenem a hltavě pili vodu, které jsme postrádali již více jak čtrnáct hodin parného dne.

Za půl hodiny na to dorazili jsme do Zajzerské chaty — kde na verandě setkali jsme se s pp. dr. H. Tumou a dr. Dvorským ve společnosti s vůdcem Pesamoscou (Lof.), kteří nás již netrpělivě očekávali. Ve večerním chladu postarali se přátelé o naše osvěžení výbornou vodou a ještě lepším vínem; a pak teprve blážílo nás vědomí provedené tury tak, jak se patří. Druhého dne nebylo o vodu nouze; pršelo, jen se lilo, mračna spočívala téměř na dně údolí — a jak se nám při tom vedlo, zvěděl laskavý čtenář již z pera přítele Hlavy v jednom z minulých čísel našeho časopisu.

Na Kanín z Rezijské.

Dr. V. Dvorský.

Byli jsme zase v Chiusaforte. Zlí jazykové tvrdí, že podnikáme v západní části Julských Alp tury vůbec jen proto, abychom mohli sestoupit do Chiusaforte. V Chiusaforte jsou krásné dívky a dobré víno, obvykle veliký nával letních hostů, že nebývá kde spát, leda pod širým nebem a tam zase pravidelně prší. Také tentokrát zůstalo půvabné místo nad Fellou věrno svým zvykům. V hotelu u Pesamosců vznikala při table d'hôte tlačence nebezpečná toaletta — ovšem ne našim, s nimiž jsme krátce před tím vysmýčili všechny komíny na staré montážské cestě ze Zaoltarji. Nebylo řídkým úkazem, že člověk — nechtěje — vrazil sousedovi do lokte právě ve chvíli, kdy dopravoval k ústům spletenec spaghetti, a ozdobil mu kalhoty hustou červenou omáčkou „à la milanese“, která se na bledé letní látce vyjímá velice pěkně. Večer uspořádali letní hosté animovanou pěveckou a hudební zábavu, které jsme se, jak se samo sebou rozumí, pilně účastnili. Ba, když skončila, usmyslili jsme si hýřiti dál. V Chiusaforte jsou vlastně jen dva hotely určené pro cizince, Albergo alla Stazione (Pesamosca) a Albergo Martini. Vzhledem k pozdní době noční byl tento druhý etablissement již zavřen a tu jsme připadli na originální myšlenku: náš hotel (Pesamosca) má několik malých restauračních místností; stěhovali jsme se tedy prostě z jedné do druhé, v každé popivše nějaké víno, kávu nebo likér, takže jsme všem podmínkám pravého flámu učinili zadost. Pak jsme šli spát. Všichni dohromady — bylo nás pět — měli jsme k dispozici tři postele; jedna z nich (A) stála v domku u nádraží a dvě (B a C) v budově nad řekou. Dělbá o lůžka dopadla takto: dr. Čermák $\frac{2}{3}$ lůžka B; dr. Franta $\frac{1}{2}$ lůžka A; Hlava $\frac{2}{3}$ lůžka C; já $\frac{1}{2}$ lůžka A; Komac $\frac{1}{3}$ lůžka B a $\frac{1}{3}$ lůžka C. Tento způsob osvědčil se tak znamenitě, že Čermák, Hlava a Komac chodili vzdor předcházející Montáži, domácí zábavě a nočnímu hýření již v šest hodin ráno po Chiusaforte a vši moci se dožadovali snídaně, kterou u Pesamosců servírují počínajíc od osmi hodin.

Téhož dne odpoledne vystupovali jsme v nezřízeném lijáku na nádraží v Rezijské. Na štěstí není k nejbližšímu hostinci „Albergo Sponza“ daleko a jeho majitel nabídl se, že nám opatří povoz k další cestě Rezijským údolím do Ravance. Brzy však seznal, že se do obyčejného kočáru naprosto nevejdeme, i dal připravit menší omnibus, který měl tu vadu, že postrádal střechy a vůbec jakéhokoli ochranného zařízení proti dešti. Skvěle promoklí kolíbali jsme se přes Belou Vas k Ravance; dešť přešel, ale studené mlhy zavalily údolí; vítr honil jejich massy sem a tam, neboť v jeho směru zápasila dvojí protichůdná tendence, jih a sever. Vyzývali jsme Černého Vohu, který se nevládně halil do šedé záplavy, aby ovládl sever. V Ravance v Albergo alla Stella d'oro přijali nás zprvu dosti chladně, což nám nikterak nepřekáželo, jen když nám vykárali pokoje a uvařili vřelý čaj. Příčinu jejich zdrželivosti seznali jsme brzy. Ještě jsme se ani neohřáli a přišel pan hostinský s uctivou prosbou, že by „signor segretario“ rád věděl, co jsme zač, odkud jsme,

co tu vlastně hledáme a jaké jsou naše snahy a cíle? Současně doložil, teď že je to zde velmi přísné. Nedávno putoval odtud jeden rakouský major se spoutanými rukama do Vidimu. Odvětili jsme, že naše touha nese se k vrcholu Kanínu a dokonce, že nemíníme prováděti nějaké přípravy k annexi Rezijské. Mezitím se počalo jasniti, takže jsme rádi opustili klenutou restaurační místnost. Vyšli jsme na terasu za hostincem a vskutku! Sever zvítězil a růžové obláčky táhly se přes Sart a Indricu na jihozápad, hřeben Mudji nad údolím potoka Barman byl již čistý, také východní skupiny Karnských předhor nad Fellou a pozvolna i s Kanínem stěhovaly se šeré zástěry na jih. Vzduch byl průzračný, hory v ostrých konturách šedomodré, na Kaníně a Velké Babě třpytil se nový sníh. Radovali jsme se z toho a opření o zábradlí terasy pozorovali jsme vytrvale nálady večera. Za námi v okně stál „signor segretario“ a stejně vytrvale pozoroval nás.

Po nějaké chvíli přišli na terasu dva uniformovaní pánové, ozbrojení šavlemi. Stoupli si opodál a pozorovali „také“ hory. Bylo zřejmo, že napínají sluch, aby porozuměli něčemu z našeho rozhovoru; ovšem úsilí jejich bylo marné, ačkoli jsme mezi sebou rokovali o věcech pro ně velmi zajímavých, totiž o tom, jak se představíme, budeme-li tázáni po svých generalích. Pan rada Franta a Hlava měli by ovšem odpověď lehkou; řeknou pravdu. Ale já s Čermákem! Přiznáme-li se za členy geografického ústavu, pojedeme pravděpodobně za oním nešťastným majorem do Vidimu. Proto jsme se odhodlali zapřítí svoje povolání a objeviti se jako dr. J. Čermák, klassický filolog a dr. V. Dvorský, koncipista pražského magistrátu. Než tu do vývoje dějů a běhu okolností zasáhla osoba dosud neúčastněná, totiž Komac. Komac dovede se podívat tak zle, že děti pláče a dospělým naskakuje husí kůže, zvláště když si uvědomí, že kromě zlého pohledu má také důkladné svaly. Nevím, co ho to napadlo, ale jisto jest, že počal obcházet oba uniformované pány a vrhal na ně pohledy tak zarputile výhrůžné, že uznali za vhodné raději odejít. Není pochyby, že pokládali Komace za najatého rváče, kterého sebou vozíme, aby odstraňoval osoby nám nepohodlné.

Abychom snad neupadli v pokušení delším pobytem znepokojovati místní úřady, předložili nám v hostinci večeri dokonale mizernou, která se nemínula s žádoucím účinkem. Pod dojmem tvrdého hovězího masa jsme se rozhodli, že zítra vyjdeme za každého počasí. Ostatně Komac sliboval pěknou pohodu.

Vskutku 17. srpna 1908 ve $\frac{3}{4}$ z rána opouštěli jsme Ravancu. Cesta jde údolním dnem do nejbližší osady Stolvice. Ve vsi ještě všechno spalo, když jsme k ní přitrhli, což bylo pro nás poněkud nepříjemno, poněvadž jsme měli v úmyslu zásobit se tu vínem. Než Komac vzal útokem „osterii all'arrivo“ a vzbouřiv spící obyvatele vrátil se po chvíli s litrem vína. Povzbuzeni tímto úspěchem dali jsme se na další pochod. Ze Stolvice stoupá pohodlná soumaří stezka na sedlo Buja, kde malá italská pevnůstka stráží přechod přes řeku Grubju. Stoupajíc zvolna po ní všimli jsme se v poslední skupině domů zajímavého nápisu Uccaria Kauaceua. Dlouho jsme se přeli, kterému jazyku dlužno tato dvě slova přičítati, až i „klassický filolog“ dr. Čermák uznal, že řešení otázky jde

nad naše síly. Leč v linguistickém rozhovoru uběhly nám rychle spodní nudné serpentiny, které dlužno překonat, než se vstoupí do zajímavé rokle se sráznými stěnami, listnatým porostem a šumícími vodopády. Vysoko nad roklí vidíme stále bělavé zdi pevnosti, která nám nahání opravdový strach. Po delším stoupání ocitáme se v zeleném úvalu s několika salašemi. Komac (a také my) rád by se vyhnul pevnosti, i chce traversovati spodem do svahů Sartu. Ale salašnice, kterou v tom směru podrobil výslechu, tvrdila, že bychom si touto cestou zbytečně zašli, a posléze ujala se sama vedení naší výpravy. A tak jsme stoupali po soumarské cestě dále. Blízko pod hřebenem našli jsme vydatný pramen. Pro případ, že by nás u pevnosti zatkl, popírali jsme si zde důkladného posilnění, při čemž padla skoro polovina zásob. Než ukázalo se, že pevnůstka je buď prázdná anebo má slabou a naprosto netečnou posádku, která spí, když zástup nebezpečných cizinců táhne okolo. Co by tomu asi řekl signor segretario??

Skutečně překvapující je pohled se sedla Buja do údolí Raccollany. Ohromné, hladké a kolmé bašty tratí se smělym spádem ke dnu údolí, kde hučí Reklanica, naproti ve svérázném půvabu tyčí se Monte Cimone — Strma Peč — celá zelená a žlutá drobnými travníky. Vidíme též nad údolí Felly k massivu Pisimonu, odtud zdánlivě štíhlému, a k jiným vrcholům Karnských předhor, které se kupí za ním. Od pevnosti na sedle Buja jde pod Sartem — v jeho jižním boku — krásná, skoro horizontální stezka, spojka to k sedlu Grubja. Má rozsáhlé výhledy na dno údolí Rezjanského, k Rezjanskému pohoří, k Mudji a v předu i ke Kaninu samému. Vede střídavě skalami a travnatými srázy, kde salašníci právě žnou, a jest oživena četnými postavami rezjanských žen. Na několika místech rozšiřuje se cesta v malou terásku pěkně urovanou a uzpůsobenou pro horskou baterii. Pod vrcholovým massivem Sartu stezka stoupá obcházejíc prudší srázy a pak se zas volně níží krasovým plateau na první sedlisko; z něho již bez stezky jdeme na travnatou hlavici a pak ostře dolů na nejhlubší místo sedla Grubja. Bez dlouhého zdržení traversujeme na severní svah, kdež u nejbližšího svahu dopřáváme si obědu, neboť je poledne. Dlouhý odpočinek není nám však souzen. Jsme sice již více jak sedm hodin na nepřetržitém pochodu, dosud však jsme se nedostali ani ke skalám. Komac nás straší, že před pátou na vrchol Kaninu nepřejdeme; kdy a jak dolů s Kaninu, o tom raději ani nemluví.

*

Výkaz o turách vykonaných členy českého odboru S. P. D. v r. 1908.

Rok 1908 nebyl k turám valně přízniv, zejména v druhé polovině července a v srpnu, kdy se jich zpravidla nejvíce koná. Vzdor tomu byla účast našeho členstva na turistických výkonech velmi hojná.

1. Pan R. Böhler: * Sertigpass 2762 m (sestup na Keschhütte); Piz Kesch 3480 m (z Keschhütte do Pontresiny); * Piz Languard 3268 m (do Pontresiny); Dreisprachenspitze 2843 m. Berghütte 2212 m; Thurwieserspitze 3648 m;

Gr. Eiskogele 3579 m; Hochjochhütte 3534 m; Ortler 3902 m (sestup do Suldenu).

2. Pan dr. J. Čermák: Čafa Mala 1800 m (z Kostiče, sestup na Rikavac); * Maja Vila 2000 m (od Rikavce, sestup na Studenicu); * Podovi Maglica ca. 2000 m (z Mokré, sestup na Krivodolský Širokar); * Planinica 2100 m (z Bindže); * Kučki Kom 2439 m (z Bindže, sestup na Carinu); * Vršické sedlo 1616 m; * Travnické prohlbi — Mojstrovka 2300 m; * Krnični Turm ca. 2200 m (prvé přejítí od východu na západ); Montasio 2735 m (starou Kugyho cestou ze Zaltariji přes Brdu); Kanin 2592 m (z Rezijské přes Krnicu, sestup na Neveu); pokus o nepojmenované štíty nad Dovškými Pody as 2300 m; * Kríž—Zadnji Dovk. 2400—2200 m; * Zadnji Dovk, Gamsivec, Kríž 2400 m; * Martulk Zaokom. ca. 1400 m; Špik 2472 m (z Martulku, severní stěnou, nově); * Martulk, střední hřbet 2000 m, (z Pod Špikem do Za okom); Vel. Ponca 2560 m (varianta).

3. Pan dr. R. Černý: Wilder Freiger 3426 m (z údolí Stubašského, sestup k Becherhausu); Wilder Pfaff 3471 m (sestup přes Hildesheimskou chatu do Söldenu); * Pitztaler Jöchl 3032 m (z Mittelberga přes chatu Brunšvicovou, sestup do Ötztalu); Wildspitze 3774 m (z Ventu přes Vratislavskou chatu, sestup do Vernagthütte); * Hochjoch 2885 m; Ortler 3902 (ze Suldenu přes Payerovu chatu, sestup do Trafoie); * Karerský průsmyk 1742 m (z Bolzana, sestup do Vigo di fossa.); * Pordoisé sedlo 2250 m — * Fedaja 2047 m; * Nuvolao 2578 m (z Caprile sestup do Cortiny); * Tre Croci 1820 m.

4. Slečna M. Dědinová: Stol 2239 m; Velki Vrh 1743 m; Pristovnikov Storžič 1762 m (dvakrát); Vernikov Grintovec 1658 m; Goli Vrh 1789 m; Skuta 2530 m (Turským žlebem, sestup přes Mlinarské sedlo); Kočna 2541 m (od Malých Vratců); Baba 2154 m; Mrzla Gora 2208 m; Planjava 2392 m; Ojstrica 2350 m; Pavličeva Stena 1656 m.

5. Pan dr. J. Dlouhý: * Kočna 2541 m (Kremserovou cestou) — * Grintovec 2559 m (sestup přes Mlinarské sedlo); * Skuta 2530 m (Turským žlebem sestup přes Mlinarské sedlo).

6. Pan K. Drož: Hora Karantanská (v Palestině); Athos; Belmeken 2650 m v planině Rylské; Dantica (sestup na Dol. Banju); Musalla 2930 m.

7. Pan dr. V. Dvorský: Čafa Mala 1800 m (z Kostiče, sestup na Rikavac); * Maja Vila 2000 m (od Rikavce, sestup na Studenicu); * Podovi Maglica as 2000 m (z Mokré, sestup na Krivodolský Širokar); * Planinica 2100 m (z Bindže); * Kučki Kom 2439 m (z Bindže, sestup na Carinu); * Travnické prohlbi — Mojstrovka as 2300 m; Montasio 2735 m (starou Kugyho cestou ze Zajzery přes Brdu); Kanin 2592 m (z Rezijské přes Krnicu, sestup na Neveu); pokus o bezejmenné štíty nad Dovškými Pody as 2300 m; Punca 2100 m (z Koritnice); * Mangart 2678 m (z Koritnice, sestup Klanšskou škrbinou); * Razor 2601 m (z Mlinarice, sestup přes Kríž); * Vel. Ponca 2560 m (varianta).

8. Pan E. Dvořák: Piz Kesch 3427 m; Piz Languard 3266 m.

9. Pan Dr. Vinko Dvořák: Eisscespitze 3246 m.

10. Pan V. Filipovský: * Unt. Bockkarscharte 3046 m (z Ferleiten přes Schwarzenberskou chatu); * Franz Josephhöhe 2418 m (sestup do Heiligenblutu); * sedlo Vršické 1616 m; * Mojstrovka 2332 m; * Goli Vrh 1789 m; * Sv. Višarje 1792 m.

11. Pan dr. B. Franta: Grimming 2351 m; Srednja Ponca 2221 m (sestup k belapečským jezerům); Razor 2601 m; Baba 2154 m; Kanin 2590 m (z Rezijské přes Krnicu, sestup na Neveu); pokus o nepojmenované štíty nad Dovškými Pody as 2300 m.

12. Pan J. Gebauer: * Stol 2239 m (výstup od Dobravy, sestup do Bistrice); * Razor 2601 m (z Mlinarice, sestup do Kranjské Gory); * Mrzla Gora 2208 m (přes Savinské sedlo, sestup do belské Kočny).

13. Pan J. Heřman: * Kredarice 2515 m (z Vrat; do Bochně); * Vrtaški vrh 1898 m (z Vrat); * Mangart 2678 m (Travnické sedlo; do Rablu); * Kríž 2410 m (z Kranjské Gory — sestup do Vrat); * Razor 2601 m (z Mlinarice, sestup stěnou Kríže); * Kamnické sedlo 1879 m (od Kamniku, sestup na Okrešelj); * Mrzla Gora 2208 m (od Savišského sedla — sestup Matkovou dolinou).

14. Pan dr. G. Hess: Stol 2239 m.

15. Pan K. Hlava: * Triglav 2864 m (z Vrat); * Stol 2230 m; * Vrtača (po hřebenu od Belšického sedla); * Sedlo Vršec 1616 m; * Travnické prohlbi — Mojstrovka 2300 m; * Krnični Turm 2050 m (první přechod od východu na západ); Montasio 2735 m (starou Kugyho cestou ze Zaoltarji přes Brdu); Kanin 2592 m (z Režije přes Krnicu, sestup na Neveu); pokus o nepojmenované štítu nad Dovškými Podi as 2300 m; Križ — Zadnji Dovk 2400—2200 m; * Zadnji Dovk, Gamsivec, Križ 2400 m; * Martulka Za okom ca. 1400 m; Špik 2474 m (z Martulku severní stěnou, nově); * Martulka, střední hřbet 2000 m (z Pod Špikem do Za okom); * Vel. Ponica 2560 m (varianta).

16. Pan A. Hold: * Stol 2230 m; * Mangart 2678 m (z Bela peče); * Križ 2410 m — Vratice (sestup do Vrat); * Razor 2601 m (Mlinarici sestup stěno Križe); * Kredarica 2515 m (z Vrat, sestup do Bochně); * Kočna 2541 m (Kremserovou cestou); * Grintovec 2558 m; Skuta 2530 m (Turským žlebem); * Mrzla Gora 2208 m; * Baba 2123 m; * Dolgi Hrbet 2454 m; * Planjava 2399 m (přes Škarje); * Ojstrica 2349 m; Grintovec 2558 m; Veliki Vrh 1743 m.

17. Slečna J. Chválová: Viš 2669 m (ze Findenigovy chaty, sestup do Rablu); Križ 2435 m — Stenar 2506 m (z Aljažova Domu); Triglav 2865 m (z Vrat — sestup na Sedmijezří); Kočna 2541 m (Kremserovou cestou) — Grintovec 2558 m; Skuta 2530 m (Turským žlebem; sestup přes Mlinarské sedlo); Pristovnikov Storič 1782 m.

18. Pan dr. V. Jandl: * Seckofl 2810 m; Presanella 3664 m; * Ofenpas 2290 m; Vera Joch 2300 m.

19. Pan L. Ad. Jozek: * Wendelstein 1750 m; * Hirschberg 1671 m; * Benediktenwand 1802 m; * Zugspitze 2964 m.

20. Pan E. Kallus: * Preber 2741 m (Tamsweg-Prebersee); Hochgolling 2863 m (Tamsweg).

21. Pan A. Kašpar: Grintovec 2559 m (z České chaty k Sukadlníkovi); Škovje 2127 m — Ojstrica 2350 m (z Ohřešelný přes Kamnické sedlo; sestup do chaty Kocbekovy; Sv. Višarje 1792 m (z Trbiže); Mangart 2678 m (z Predelu, sestup Klanšskou Trlinou).

22.—23. Sl. Věra Křivánková a p. Vl. Křivánek: * Stol 2230 m; * Koroški Storič 1792 m (dvakrát); * Veliki Vrh 1743 m; Skuta 2830 m (Turským žlebem, sestup přes Mlinarské sedlo); Baba 2154 m; Mrzla Gora 2708 m; Ojstrica 2350 m; Planjava 2392 m; Pavličeva stěna 1656 m; Kočna 2541 m (přes Malé Vratce; sestup Kremserovou cestou); * Vernikov Grintovec 1658 m; * Golí Vrh 1789 m; Grintovec 2559 m.

24. Pan V. Kubín: Flexensattel 1784 m; Arlberghöhe 1802 m; * Schafbühljoch 2647 m; Schatzalp 1864 m; Bernina Pass 2330 m (z Celesiny; sestup do Poschiavo); Stilsferjoch 2760 m; Schlern 2451 m (z Bolzana do Bad Ratzes); Grödner Joch 2135 m (sestup do Coroary); Maurertörl 3105 m; Garnsspitzel 2886 m (z Prägraten; sestup na chatu Varnsdorfskou).

25.—27. Pp. J. Kuffner, dr. K. Kuffner a Z. Kuffner: * Splügen 2117 m (z Thusis, sestup do Chiavenny); * Furka 2436 m; * Egishorn 2934 m (z Fiesche); Gemmi 2329 m (sestup do Kauderstagu).

28. Slečna A. Langová: Mirkok 2100 m; Višarje 1729 m.

29. Pan dr. R. Lindner: Sassenoire 3259 m; La Roussette 3261 m; Mont Rouge ca. 3000 m; Grande Dent de Veisivi 3425 m; Dent de Bertol 3507 m.

30.—31. Pan dr. K. Mandlschöti: * Monte Vigo 2181 m; Cima del Grostè 2897—Cima di Sella (z Madonna di Campiglio přes Rifugio Stoppania; sestup přes chýši Tuckettovu); * Monte Serodoli 2699 m; * Cima Vagliana 2097 m; Bocca di Brenta 2553 m (z Campiglia; sestup přes Rifugio della Tosa).

32.—37. Pan dr. A. Mašek s chotí a čtyřmi syny: * Grieskar-scharte 2230; Teplická chata 2650 m — dům na Bechru 3476 m; Wilder Pfaff 3471 m; Zuckerhüttel 3511 m (sestup do Söldenu); Wildspitz 3774 (sestup do Vernagthütte); * Schlernhäuser—Petz 2000 m (z Kastelruth; sestup do St. Ulrich); * Kitzbühelhorn 2000 m (z Kitzbühlu). (Příště dále.)

*

Ze slovanských Alp.

V Jezeru ubylo sněhu za měsíc leden, tak že v údolí je ho jen as 30 cm vysoko. Na horách sjely časté laviny. Zima je dosti tuhá; česká chata opatřena dobře.

M.

Návštěva v chatách S. P. D. v r. 1908. Jak oznamuje „Planinski Vestnik“, měl Aljažev dom návštěvu 1045 osob; chata na Kredarici 701, Vodnikova chata 275; Orožnova 447; Kadilnikova 750; Kamnická 563; Frischaufov dom 342; Kocbekova chata 120; Gornjegrajska 170; Mozirska 74. Úhrnem 4487 proti 3804 roku loňského. Do toho však není započítána návštěva České chaty a chaty na Poreznu, takže celkovou frekvenci na slovinských chatách r. 1908 musíme odhadovati nejméně na 5500 osob, z toho Němců a Vlachů bylo okrouhle 1100, tedy 20%. Existence slovinských chat je tedy od návštěvníků neslovanských neodvislá.

Jalovec z Koritnice může býti dostupen třemi směry. Pro průměrné turisty naskytá se dlouhá, v celku snadná, avšak velmi vděčná cesta přes „rumarskou pot“ a Za Grdom na plateau Jezercu. Dobrým lezcům možno však použití též výstupu západní stěnou aneb po hřebenu od sedla Puncy. Pro všechny tři výstupy bude dobrým východiskem Koritnická chata.

Statistika návštěvy v Kraňsku. V orgánu Svazu pro povznesení návštěvy cizinců v Kraňsku „Promet in gostilna“ uveřejňuje A. Mencinger zajímavá data statistická. V Lublani činil r. 1903 počet cizinců 28.056, r. 1904: 36.225, r. 1905: 41.867, r. 1906: 46.172, r. 1907: 48.486. (V Praze v těchto letech: 84.538, 95.011, 98.639, 110.671, 114.692, ve Vídni 443.813, 461.517, 476.755, 505.105 a 515.305.) V Lublani vzrostla návštěva za pět let o 20.430, tedy as o 40%, v Praze a ve Vídni poměrně méně: o 30.154 a 71.592. Bochnyň získala v Kraňsku poměrně nejvíce; r. 1905 bylo tam cizinců, kteří přenocovali nebo zdrželi se déle, jen 1.003, r. 1906: 2350, r. 1907: 8469, kromě toho dle zpráv železniční správy za r. 1907 ještě přes 10.000 výletníků. Bled za tato léta měl návštěvu 2640, 3500, 4006, výletníků r. 1907 přes 6000. Postojna r. 1907: 1807; návštěvníků jeskyně bylo přes 15.000. Dolenske Toplice 893, 934, 1243.

V Bochnyni letos v zimě bývá již živo. Zemský svaz pro povznesení návštěvy v Kraňsku zřídil blízko stanice Bistrica-Bohinjsko jezero dráhu pro sánky pod Černou Prstí. Dráha je přes 2 km. dlouhá a má býti ještě prodloužena. Dolní polovice její mohou používatí dobře i začátečníci, neboť spád činí 5—17%; horní polovina však má spád až 30%, avšak jen na vzdálenost 100 m. Sánky lze si za poplatek vypůjčiti také v hotelích Triglav, Markeš a Rodica, za jízdu po dráze pak vybírá se malý poplatek. Svaz zamýšlí prováděti též závody.

Štyrské odbory D. u. Ö. A. V. konaly schůzi svých zástupců za účelem užšího spjetí v jakousi jednotu. Prvním předmětem porady bylo obvyklé již u Němců „rozhořčení“, že Slovinskému alpskému družstvu dostalo se od zemského sněmu štyrského subvence. Velikolepá

podpora ta obnáší 200 K. Pomocí tohoto obnosu bude zajisté Slovinskému družstvu lehké opanovati nejméně polovinu štyrských hor.

Andrej Komac vulgo Mota zemřel. Jméno jeho jest pevně spíato s otevřením Julských Alp, byl jeden z prvních vůdců dra. Kugyho. Stará Kugyho cesta na Montasio, první dostoupení Škrlatice a Bele Špice, přímý výstup z Trenty na Triglav patří k jeho zásluze. V poslední době vodil již zřídka kdy. Zemřel blíž sedla Vršce srdeční mrtvicí.

Montážské salaše nad údolím raccolanským poskytují, jak známo, nevyrovnatelný pohled na kaninské ledovce a hory je obstupující. Nyní budou asi častěji navštěvovány, neboť pěkný hotel, který se staví u Nevejské chaty, přivábí hojně turistů. Od salaše Pecol dá se sestoupiti přímo do vesničky Pian di qua po strmé, ale dobře schůdné stezce.

Kom, nejvyšší horstvo černoohorského východu má čtyři hlavní vrcholy, z nichž za nejvyšší se pokládá Kom Vasojevički, 2460 m. Kom Kučki má tři vrcholy, z nichž jeden je změřen 2439 m. Výstup na Kučki Kom je lehký a zajímavý. Za východisko lze nejlépe užiti salaše Cariny (1880 m.). Odtud vedou strmé trávníky na široký hřbet mezi bod 2439 m. a obrovský pilř, vyčnívající nad údolím Peručice; po tomto hřbetu stoupá se až na plateau, jemuž je nasazen skalnatý vrchol. Jiný směr je od sedla mezi Suhim Vrhem a Kučkim Komem po ssutkách k vrcholovému plateau. Rozhled obsáhlý, ač ne valně instruktivní.

*

Literatura.

„**Pamiętnik towarzystwa tatrzańskiego**“. Svazek na r. 1908 jest pěkně vypraven, s četnými ilustracemi v textu a osmi celostránkovými pohledy. Spolkovým záležitostem věnovány 73 strany, na ostatních 40 stranách jsou dva články turistické (Kordys, Zaruski), jeden geologický o Tatrách (Dr. Kuźniar) a jeden klimatologický (Świerż). — Sekce turistická „**Tow. tatrzańskiego**“ minulým rokem počala vydávati „**Taternika**“, aby oživila ruch v Tatrách. — **Polské ochranné chaty v Tatrách**. 1. Chata u Mořského oka, 28 lůžek. Letos otevřena bude chata nová, vystavěná nákladem 70.000 K, všem pžadavkům vyhovující. 2. Chata v Roztoce, 24 lůžek. Vzhledem k slabší návštěvě udržuje se jen částečně; pomýšlí se na novou stavbu. 3. Chata u Pěti Jezer. 8 lůžek. 4. Chata na Hali Gąsienicové se 7 lůžky. Dále jsou následující chaty, zařízené pouze pro nocleh a bez hospodářství: a) na Krzyżném, b) v dolině Suché Vody, c) pod Swinicou, d) u Pośredni Turni, e) pod Kopou Kondrackou, f) v Temných Smrčinách. Vedle toho disponuje T. T. 7 altánů, postavenými v horách pro případ nepohody. — „**Tow. tatrzańskie**“ čítalo minulého roku 1785 členů; příjmů mělo 13.597 K. Hlavní činnost soustřeďovala se na nákladnou stavbu chaty u Mořského oka, která

umožněna byla výhodnou půjčkou 70.000 K u spořitelny krakovské. — Sekce tatr. towarz. babiogórska. Chata na Babí hoře navštívena byla r. m. 700 turisty, z nichž nocovalo 285. Chata s 8 lůžky vystavěna byla nákladem 2357 K. — **Spolek polský „Beskidy“** stal se odborem Towarz. tatrzańskiego. Čítal 102 členy. — Činnost odboru Czarnogórského obmezovala se na udržení a opravy chat na Zaroilaku a na „Pop Ivanu“, nejvyšších to horách ve Vých. Karpatech, i na opatření turistických domů ve Vorodycie a Żabím. Příjmy 3507 K. Fond ke stavbě chat 1797 K. Členů 202. — **Odbor Pieninski Towarz. Tatr.** jevil roku minulého značnou činnost v okrese „Pienin“, krásné to romantické prory horské bystrého Dunajce. Pohodlnější dostup k Pieninám byl umožněn pouze ze strany uherské; dnes otevřeny jsou také se strany polské. U polany „Przechodki Małe“ zařídil odbor přívoz (řetězový), zakoupil blízký pozemek a vystavěl zde pěknou chatu. Zároveň zřízeno značným nákladem několik stezek, vedoucích k vyhlídkovým bodům. Vydání na chatu činilo pouze 1340 K; ovšem že mnoho stavebního materiálu bylo darováno. Odbor se všemi cestami přičiňuje o spojení železniční, čímž by byl rozkvět turistiky v krásných Pieninách zabezpečen.

Karla Drože „Prvá cesta na Rílskou planinu“. S 61 vřobraz. Cena K 250. Kniha tato jest určena v prvé řadě mládeži studující, účelem jejím jest nejen propagovati turistiku v krajinách slovanských, nýbrž i myšlenku slovanskou. Proto byl autor nucen v lečems se omeziti. — Cesta jeho vede koncem července přes Samokov na Rilú, kolem letního sídla knížecího (dnes už ovšem carského), kterému se však všeobecně říká Vranja. Ze Samokova odjíždí autor do letního sídla Sofianů, Čamkorije, místa to neblaze proslulého svými stálými dešti. Poměry dnešní v Čamkoriji jsou ovšem už poněkud pozměněny, neboť příliv hostů ze Sofie každoročně vzrůstá. Dnes ku př. o chudických villách nemůže býti řeči. — Cestu na Musallu (2930 m) koná autor za velmi nepříznivé povětrnosti. Dále pokračuje údolím bílého Iskru k Rybnému a Smradlivému jezeru přes Demir-Kapiju ze Samokova. Největší část knihy jest věnována popisu zajímavého monastýru Rílského (považují za vhodnější užívatí v bulharských slovech veskrze měkké i jako v chorvatském a srbském jazyku) a snesen neobyčejně zajímavý a poutavý materiál jak o historii kláštera, tak i o zvycích v něm, o stavbách a všech památkách. Pak navštívil autor Sucho jezero, zajímavé občasným vysycháním, a věnoval též velikou pozornost celému okolí kláštera Rílského. Údolím Rílským nastoupena cesta do sela (vesnice) Rílského, odkudž koná spisovatel krátkou vycházku přes turecké hranice do Makedonie. Odtud se pak vrací přes Knjaževo do Sofie. — Kniha jest psána celkově belletristicky, jsouc protkána četnými episodkami, které dodávají zajímavé látky svérázného půvabu. Jmenovitě všímá si autor všech momentů národopisných, popisuje detailně různé kroje, národní zvyky, písně a pod. Zmínka o prof. Bajraktarovi (str. 22.) jest však přece jen neuváženou; alespoň v Sofii jsem o tom několikráte doslechl. Text provázen je celou řadou zdařilých obrázků. Kniha tato jest jaksí předběžnou prací o Rílské planině,

neboť autor miní pokračovati ve svých spisech, a skutečně také letošního roku opět navštívil Rilu — opustiv týden před mým příjezdem Čankoriji, pustil se do monastýru Rílského. — Můžeme doporučit tento spis všem, kdož se zajímají o bulharské „balkány“, s nadějí, že bude jim povzbuzením k návštěvě zajímavých krajín, dosti lehce přístupných.

Rmbk.

Planinský Vestník (č. 1. z r. 1909) vyšel v nové, opravdu krásné výpravě a se zajímavým obsahem: J. Mlakar: Po visokih Alpah in nizki Lombardiji; F. Seidl: Presihajoči studenec pod Iglo; Dr. H. Tuma: Strma Peč; Dr. F. Tominšek: Spomini in načrti; J. Zupančič: Izprehodi po Gorjancih, a zajímavé zprávy. Titulní list zdoben je nákresem Kredarice a vrcholem Triglavu: dvě reprodukce, Razorská skupina s Kredarice a Triglavská chata s vrcholem, oživují četbu. Zejména chata pod Triglavem reprodukována je znamenitě.

*

Různé.

Ozubenou dráhu do Sv. Krve zamýšlí postavit město Lienz přes Iselberg a Winklarn. Pochozí komise byla již ukončena. (Österr. Touristen-Zeitung.)

Chebská sekce D. Ö. A. V. dokončila letos stavbu chaty v Dolomitech nad pragským údolím. Vydala na zřízení cesty k ní přes 8000 K, na stavbu a vnitřní zařízení přes 22.000 K, a dle zprávy v Mitteilungen des D. Ö. A. V. č. 15. z r. 1908 obdržela velké příspěvky od obce a spořitelny chebské, tamějších továrníků a členů svých, kterými náklad plně byl uhrazen.

Drážďanská sekce rak. klubu turistů pořádá v letošní zimě každou neděli výlety do Krušných hor, lužického pohoří, do Krkonoš a saského Švýcarska, při čemž konají se lezecké tury po skalách s vůdci, jež označuje odbor jako vůdce osvědčené a jisté.

Švýcarský alpský klub má 74 chaty. Z nich toliko 11 je položeno níže než 2000 m; osm chat výše než 3000 m, z těchto čtyři v bernských Alpách, čtyři v Montblancském massivu a ve vallisských Alpách. Ze všech 74 chat má však jen několik hospodářství takové, jako alpské chýše ve východních Alpách, velký počet chat pro výši pak nemá prameny na blízku. Zaslouženo však je, že vedle velkého počtu soukromých podniků a hotelů ve značné výši zařídil klub tolik chat pro vyškolené turisty.

O přírodovědeckých badáních v pohoří Ruvenzori v Africe uveřejňuje „Sborník české společnosti zeměvědné“ zajímavé zprávy dle článku W. Woosnama z londýnského Geogr. Journalu, který podává zprávu o výsledcích výpravy britského muzea. Ze zprávy, která opravuje výzkumy dřívějších badatelů, vyjímáme toto: Prales a pásmo bambusové sahá na východní straně až do výše 3050 m, pásmo eriky, scenerii a lobelií do 4420 m, dolní hranice sněžná je na 4420 m, na západní straně jsou tytéž poměry ve výších do 3000 m, 4300 m, a na 4400 m. — Na Kenii dle Machindera do 3100 m, 4500 m, a na 4400 m, na Kilimandžaru dle Hanse Mayera do 3000 m, 4200 H a do 4200 m.

*

Spolkové zprávy.

Debatový večer našeho odboru, konaný dne 5. ledna na Žofíně, vydařil se velice pěkně. Po výstižném referátu p. rady Mareše zahájen volný rozhovor, při němž předsedal schůzi p. stavební rada Pasovský. Debaty zúčastnili se pp. předseda sám, prof. Chodounský, dr. Živanský, cís. rada Jozek, p. J. Mattuš, dr. Dvorský, a každý osvětloval thema slovanské vzájemnosti na poli turistiky z odborného stanoviska. Lze očekávat, že zájem pro naše idey byl tím velmi posílen. Podrobné referáty byly uveřejněny v denních listech, zejména v „Národní Politice“, která přinesla doslovný obsah pronesených řečí.

Příští večer odboru bude se konati v březnu. Chystá se zajímavá přednáška. Bližší zprávy uveřejníme v příštím čísle.

O slovanských Alpách přednášel 14. t. m. v Hořicích p. učitel Sehnal. Přednáška, uspořádaná z podnětu „Podkrkonošského prům. musea“ hořického, byla přijata od četné shromážděného posluchačstva s nelíčenou pochvalou. Pan Sehnal podal v líčení krás slovanských velehor výtěžek svých cest po Alpách Julských a Saviňských a upozorňoval naše turisty na rozkošné letní útulky v Jezersku a Kranjské Goře a j., které zvláště v nynější době zvýšené expansivnosti německého živlu — který po lublaňských událostech místa ta bojkotuje — zasluhují pozornosti se strany českých turistů. Pan přednášející vyličoval národnostní a zvláště školské poměry Slovinců, dusících se pod tíhou germanisace, a neopomenul zmíniti se o snahách Slov. alp. družstva a jeho odboru, korunovaných značnými výsledky jak v ohledu turistickém, tak i ve smyslu slovanské vzájemnosti a bratrské pomoci, jak ji novoslovanství správně chápe.

Přednáška doprovozena byla četnými krásnými projekcemi dle originálních snímků p. dra. Vikt. Dvorského.

Jest si přáti, by tendence zdařilé této přednášky nalezla ohlas v srdcích nikoliv nepatrné řady turistů a výletníků z našeho města, kteří každé léto vyhledávají oddechu v horském zátíší, a aby obraceli své kroky místo do krajů německých — na náš slovanský jih. Z.

K tomuto číslu připojena jest zpráva o činnosti českého odboru S. P. D. v r. 1908 spolu se seznamem členstva. Den, kdy se bude odbývati valná hromada, bude oznámen v denních listech.

Humpolecké lodny

na obleky turistické a lovecké, jakož i jemné modní látky anglické a brněnské doporučuje v největším výběru a levných cenách při dobré jakosti obchodní dům

J. Novák,

Praha, Vodičkova ulice, jediné „u Štajgrů“,
Kolín, Rubešova ulice.

== Vzorke na požádání franko. ==

KRÁŇSKO

zeměrozkosných alpských jezer (Bledské, Belapečské, Bochyňské atd.) a velkolepých vodopádů (Peričnik, Savica, Vintgar a j.) —

země nádhery alp Julských, Kamnicko-Saviňských, Karavanek a malebných horských údolí, protékajících bystřinami —

země krápníkové báje podzemních jezer (Postojenské, Malootocké a j.).

Letní sídla: Bled, Bochyňská Bistrica, Begunje, Dovje, Kamnik, Kráň, Kranjska Gora, Škofja Loka, Toplice a j. v. .

Deželna zveza za pospeševanje prometa tujcev na Kranjskem

(Zemský svaz pro povzbuzení návštěvy cizinců v Kráňsku)

== podává bezplatně informace o cestování a ubytování v Kráňsku. ==

KANCELÁŘ:

Lublaň (Ljubljana) Miklošičova cesta 10, nádvoří hotelu Lloyd, naproti hotelu Union.

Úřední hodiny: od 3 do 5 odpo. —
Dopisuje se česky.

Frant. Skumavc, lidově Šmerc,

horský vůdce pro Julské Alpy a Karavanke,

doporučuje

== výletníkům a turistům ==

svůj nejlépe upravený

hostinec v Mojstraně u Dovje.

Výborná jídla i nápoje. — 12 pokojů s jedním nebo dvěma ložema.

Důležité na cestu.

Přesné kapesní hodinky remont. s budíčkem, zvukného zvonkového hlasu. — Pedometry. — Přesné hodinky »Ordre« antimagnetické.

Cenník zašle

OTOKAR ŠTASTNÝ,

Praha, Celetná ulice, u pražské brány.

Tiskem »Unic« v Praze. — Nákladem českého odboru slov. alp. družstva.

JALOVEC ZE SEDLA PUNCY.